

Makaleler çatışma odaklı yazılıyor

10. 12.2012

Yrd. Doç. Dr. Metin Ersoy / Havadis Gazetesi

Kıbrıslı Türk köşe yazarları üzerine yapılan araştırmada, yazarlar Kıbrıs Problemi'nin nedenini "dışarıda" arıyor. Öz eleştiri yapmak ve karşı tarafı anlamak yerine, çatışma odaklı çerçeveler tercih ediliyor.

Geçtiğimiz hafta uluslar arası bir konferans için Japonya'nın Nagoya şehrine gittim. Uzun bir yolculuk sonrası vardığım şehirde ilk göze çarpan temizlik, disiplin ve düzen oldu. "Mühendis" aklıyla organize edilmiş bir şehir görüntüsü vardı Nagoya'nın. Bunun diğer Japon şehirlerinde de aynı olduğunu bölge insanıyla konuşunca anlıyoruz. Yazıda, konferansta Kıbrıs Türk basını üzerine sunduğum bildiriye ve Japon medyasını sizler ile paylaşmak istiyorum. Tüm bunlara geçmeden önce birkaç gözlemimi de fırsat bulmuşken aktarmak arzusundayım. Japonların güler yüzlü, sempatik ve yardım sever insanlar olduğunu daha havalimanına ayak bastığımız anda gözlemleyebiliyorsunuz. İngilizce bilmiyor olmaları ise tüm yolculuğum boyunca bana en fazla sıkıntı yaratan unsurdu. Ancak Japonların İngilizce eksikliklerine rağmen, sorununuzu çözene kadar sizinle ilgilenen ve ne yapıp edip bu sorunu çözen bir yapıya sahip olduklarını vurgulamalıyım.

"Green Tree Zirvesi"

Gelelim asıl konumuza. Kıbrıs gibi küçük bir ada ülkesinden yola çıkarak, dünyanın doğusuna doğru seyahat edip, farklı ülkelerdeki farklı medya sorunlarını dinlemek güzeldi. Barış Gazeteciliği Komisyonu'nda bir sunum yaptım. Şunu anlıyorsunuz ki; her ülkenin sorunu ve medyası kendini dünyanın merkezinde görüyor. Bir başka deyişle; her ülke kendi sorununun dünyada en önemli sorun olduğu varsayımından hareket ediyor. Kıbrıs medyasına baktığınız zaman benzer şeyleri söyleyebiliriz. Uluslar arası konferansta: "Kriz yönetiminde barış gazeteciliği: Kıbrıs'ta köşe yazılarının barış politikası" isimli bir bildiri sundum.

Söz konusu bildiride; Kıbrıslı Türk köşe yazarlarının “Green Tree Zirvesi” diye adlandırılan süreci nasıl kaleme aldıklarını analiz ettim.

Karşı taraf nasıl algılanıyor?

Araştırmada, Kıbrıs Rum ve Türk toplum liderlerinin Birleşmiş Milletler kontrolünde Amerika Birleşik Devletleri’nin (ABD) New York Eyaleti’nde iki kez gerçekleştirdiği zirveler öncesi ve sonrası köşe yazarlarının makaleleri örneklem olarak seçildi. 166 makalenin incelendiği bu çalışmada temel amaç; köşe yazarların söz konusu zirve ile ilgili makalelerinde “karşı” tarafı hangi çerçevede algıladığını ve sunduğunu ortaya koymaktı. Bunun neden önemli olduğu sorusunu sorarsak, fikir önderi olan köşe yazarlarının topluma yön vermekte ve etkilemekte etkili olduğunu söylemeliyiz. Böylece, bireylerin fikirleri ve eğilimleri okudukları bir makaleyle şekillenebilir. Daha somut söylersek, Kıbrıs Problemi bağlamında köşe yazarlarının karşı taraf ile ilgili çizdikleri tablo, bireyleri pozitif ve negatif yönde etkileyebilir.

“Çatışma çerçeveleri” yoğunlukta

Afrika, Haberdar, Halkın Sesi, Havadis, Kıbrıs, Star Kıbrıs, Kıbrıs Volkan ve Yenidüzen gazetelerinin köşe yazarları üzerinde yapılan araştırma sonrası bulunan sonuçlara baktığımızda; köşe yazarlarının “1. ve 2. Green Tree Zirveleri” hakkında olumlu bir sonuç beklentisi bulunmadığı görülüyor. Sürece olumlu bakılmadığı gibi, makalelerde karşı taraf “çatışma çerçeveleri” ile ele alınıyor. Sağ ideoloji veya milliyetçi çizgideki gazetelerde yayın yapan köşe yazarlarının daha fazla çatışma çerçevesi kullandığını belirtmeliyiz. Çatışma çerçevelerini biraz açacak olursak; bu çerçevelerin arasında en sık kullanılanlar, “biz ve onlar”, “ön yargı”, “karşı tarafa olan güvensizlik”. Bir başka deyişle, sorunun nedeni sürekli olarak “dışarıda” aranıyor. Makalelerde öz eleştiri yapmak ve karşı tarafı anlamak yerine, çatışma odaklı çerçeveler tercih ediliyor

Karşı taraf suçlanıyor

Makalelerde “karşı tarafı suçlayan” ve “spor terimleri” kullanarak sorunu açıklayan birçok çatışma odaklı çerçeve de yer alıyor. Karşı tarafın suçlanması, sürece ve çözüme katkı yapmıyor. Yazarların spor terimleri ile sorunu açıklanmak istemesi ise ayrı bir problem olarak görünüyor. Genelde futbol terimleri de denebilecek bu kelimeler; kimin kazanıp kimin kaybettiğine odaklandığı için olası bir antlaşmayı da tehlikeye atıyor. Bir antlaşmada bir taraf kazanır diğer taraf kaybeder ise, bunun doğal sonucu olarak; kaybeden taraf hakkını başka yollarla

aramaya başlayacak ve antlaşma kısa sürede bozulabilecek. Dolayısıyla bu tür çerçeveler çatışma odaklı görülmektedir.

Barışa inanmak ile yazmak farklı

Bunların yanı sıra, sonuçlar açısından dikkat çeken bir durum da; kendini “barışçıl ve sol görüşte” tanımlayan köşe yazarlarının makalelerinde sıkça kullandıkları “çatışma” odaklı çerçeveler oluyor. Barışa inanmak ile barış için yazmak aynı şeyler olmadığını bir kez daha hatırlıyoruz. Teoride bir şeye gönül verirsiniz ancak uygulamada sorunlar yaşarsınız. İşte bazı köşe yazarlarının yaşayabildiği gibi. Ancak çok fazla Kıbrıs Problemi’nin içinde yer almak sanıyorum, bu tür hataları kolayca yapmamızı sağlıyor. Özetlersek, Kıbrıs Türk basını Kıbrıs Problemi’nin çözülmesi noktasında taraflara yeterince yardımcı olmuyor. Aksine, adada petrol arama konularında ve Green Tree Zirveleri’nde olduğu gibi olaylar sağduyudan, çözümden ve ortam zemin bulmaktan uzak bir bakış açısıyla ele alınıyor.

Japonya’da basına güven var

Yazının sonunda biraz da Japon medyası hakkında edindiğim bilgileri paylaşmak istiyorum. Japonya ülke olarak teknolojinin üst seviyede olduğu bir yer. Ancak, teknoloji bu kadar ilerlemiş olmasına rağmen insanlar haber edinme ihtiyaçlarını geleneksel basın yoluyla karşılıyorlar. Ülkenin yarısı gazete satın alıyor. Bu biraz da geleneksel basına olan güvenden kaynaklanıyor. Basının kendilerine koşulsuz doğru bilgiyi aktardığı gibi bir inanç var insanlarda. Yani Japon toplumunda medya okuryazarlığı konusunda yeterince bir farkındalık ve bilinç bulunmuyor.

ABD medyasına bağlı bir habercilik

Kıbrıs ve diğer batı ülkelerini düşündüğümüzde; teknolojinin gazete satışlarını etkilediğini söyleyebiliriz. İnsanlar haberlere online olarak ulaşmaya başlıyor. Mobile telefonlar ve tablet bilgisayarlar ile gazeteleri okuyorlar. Osaka Üniversitesi’nden Dr. Virgil Hawkins tarafından aktarıldığı üzere; Japon medyası dünyayı ilgilendiren haberler ile ilgili ABD medyasına bağımlı durumda. Kısaca, Japon medyasının gözü ABD’de medyasına bakıyor. ABD medyası için haber değeri taşıyan bir konu, Japon medyası için de taşıyor. Konferansa katılmam konusunda destek ve teşviklerinden dolayı Doğu Akdeniz Üniversitesi yetkililerine ve akademisyenlerine teşekkür ediyorum.